Hậu Quả của Đạo Đức-MN 41

Cuộc đàm luận với các Bà-la-môn ở Sāleyya

Thưa ngài Gotama, do nguyên nhân nào, do lý do gì mà một số chúng sinh, sau khi thân hoại mạng chung, tái sinh vào cõi dữ, ác thú, đọa xứ, địa ngục?

Và thưa ngài Gotama, do nguyên nhân nào, do lý do gì mà một số chúng sinh, sau khi thân hoại mạng chung, tái sinh vào thiện thú, thiên giới?

Này gia chủ, đó là do hành vi kém phẩm chất, hành vi phi đạo đức. Đây là nguyên nhân khiến một số chúng sinh, sau khi thân hoại mạng chung, tái sinh vào cõi dữ, ác thú, đọa xứ, địa ngục.

Này gia chủ, đó là do hành vi có phẩm chất, hành vi đạo đức. Đây là nguyên nhân khiến một số chúng sinh, sau khi thân hoại mạng chung, tái sinh vào thiện thú, thiên giới.

…

“Này gia chủ, có ba loại hành vi có phẩm chất, hành vi đạo đức về thân. Có bốn loại hành vi có phẩm chất, hành vi đạo đức về khẩu. Có ba loại hành vi có phẩm chất, hành vi đạo đức về ý.

Hành Vi Có Phẩm Chất về Thân

Này gia chủ, thế nào là ba loại hành vi có phẩm chất, hành vi đạo đức về thân?

Ở đây, này gia chủ, có người đã từ bỏ sự sát hại chúng sinh, tránh xa việc sát hại chúng sinh. Đã đặt xuống cây gậy, đã đặt xuống con dao, người ấy sống có lương tâm, có lòng đồng cảm, có lòng thương xót, vì sự an lành của tất cả chúng sinh.

Đã từ bỏ việc lấy của không được cho, người ấy tránh xa việc lấy của không được cho. Của cải và vật sở hữu của người khác, dù ở trong làng hay nơi xa xôi, người ấy không lấy những gì không được cho và bị xem là trộm cắp.

Đã từ bỏ tà dâm, người ấy sống tránh xa tà dâm. Người ấy không quan hệ với người được mẹ bảo hộ, được cha bảo hộ, được anh bảo hộ, được chị bảo hộ, được thân quyến bảo hộ, được đại gia tộc bảo hộ, được phẩm chất bảo hộ, người đã có chồng, người mà vì họ ta sẽ bị trừng phạt, cho đến cả người đã được hứa hôn bằng vòng hoa. Này gia chủ, đây là ba loại hành vi có phẩm chất, hành vi đạo đức về thân.

Hành Vi Có Phẩm Chất về Khẩu

Và này gia chủ, thế nào là bốn loại hành vi có phẩm chất, hành vi đạo đức về khẩu?

Ở đây, này gia chủ, có người đã từ bỏ nói dối, tránh xa nói dối. Khi đến một hội chúng, hay một buổi tụ họp, hay giữa thân quyến, hay giữa một nhóm xã hội, hay giữa hoàng tộc, khi được dẫn ra, khi được hỏi: “Này thiện nam tử, hãy nói điều ngươi biết.” Không biết, người ấy nói “Tôi không biết”; biết, người ấy nói “Tôi biết”; không thấy, người ấy nói “Tôi không thấy”; thấy, người ấy nói “Tôi thấy.” Như vậy, vì lợi ích của chính mình, vì lợi ích của người khác, hay vì một điều thế tục nhỏ nhặt nào đó, người ấy sẽ không cố ý nói dối.

Đã từ bỏ nói lời chia rẽ, người ấy tránh xa nói lời chia rẽ. Nghe điều gì ở đây, người ấy không đến nơi kia để khiến họ chia rẽ. Nghe điều gì ở kia, người ấy không đến đây để khiến những người này chia rẽ. Như vậy, đem những người đang chia rẽ lại gần nhau, giữ những người đang hòa hợp được gắn kết, là người yêu thích sự hòa hợp, vui với sự hòa hợp, hoan hỷ trong sự hòa hợp, người ấy nói lời đưa đến sự hòa hợp.

Đã từ bỏ nói lời thô ác, người ấy tránh xa nói lời thô ác. Người ấy nói những lời nhẹ nhàng, êm tai, dễ thương, đi vào lòng người, lịch sự, được nhiều người ưa thích, làm vừa lòng nhiều người—người ấy nói loại lời như vậy.

Đã từ bỏ nói chuyện phù phiếm vô ích, người ấy tránh xa nói chuyện phù phiếm vô ích. Người ấy nói đúng lúc, nói điều chân thật, nói điều có mục đích, nói về phẩm chất, nói về sự tu tập; người ấy nói những lời đáng ghi nhớ—hợp thời, có hệ thống, được suy xét kỹ càng, gắn liền với một mục đích.

Này gia chủ, đây là bốn loại hành vi có phẩm chất, hành vi đạo đức về khẩu.

Hành Vi Có Phẩm Chất về Ý

Và này gia chủ, thế nào là ba loại hành vi có phẩm chất, hành vi đạo đức về ý?

Ở đây, này gia chủ, có người không tham lam. Người ấy không tham đắm những thứ của người khác, của cải và vật sở hữu của người khác—“Ôi, ước gì cái thuộc về người khác kia là của ta.”

Người ấy không có sân hận trong tâm thức, không có những tư duy ô nhiễm của tâm: “Mong cho các chúng sinh này giữ được an lành, không thù hằn, không sân hận, không ác ý.”

Người ấy giữ chánh kiến, thấy không bị méo mó:

“Có những gì được bố thí. Có những gì được hiến tế. Có những gì được cúng dường. Có sự chín muồi của quả báo các hành động làm tốt và làm xấu. Có thế giới này. Có thế giới khác. Có mẹ. Có cha. Có các chúng sinh hóa sinh. Có ở thế gian này những sa-môn (samaṇa) và bà-la-môn (brahmin) đã thành tựu, đã khéo tu tập, đã tự mình chứng ngộ tri kiến trực tiếp về thế giới này và thế giới khác và tuyên thuyết điều ấy.”

Loại hành vi có phẩm chất, hành vi đạo đức này là nguyên nhân khiến một số chúng sinh, sau khi thân hoại mạng chung, tái sinh vào thiện thú, thiên giới.

Majjhima Nikāya 41